

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 37. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Kiálltak Magyarország mellett a nyugat-európai magyar szervezetek

Dr. Grezsa István, a Miniszterelnökség határon átnyúló beruházásokért felelős miniszteri biztosa, valamint dr. Szilágyi Péter, a Nemzetpolitikai Államtitkárság kabinetfőnöke részt vettek a Nyugat-európai Országos Magyar Szervezetek Szövetségének (NYEOMSZSZ) hétvégi közgyűlésén Frankfurtban. A szervezet minden tagja egységesen állt ki Magyarország Kormányának a migránshelyzet kezelése érdekében végzett munkája mellett. Megerősítették, hogy Nyugat-Európában nem egyezik a lakosság, illetve a kormányzatok álláspontja a migránshelyzet kezelésével kapcsolatban. A Közgyűlés külön nyilatkozatban foglalt állást az utóbbi időben Magyarországot ért méltánytalan támadásokkal szemben. Szilágyi Péter beszámolt az idei Magyar Diaszpóra Tanács ülésének előkészületeiről, valamint NYEOMSZSZ szervezeteit érintő támogatások alakulásáról. A Közgyűlés résztvevői tájékoztatást nyújtottak a Franciaországi Magyarok Szövetségének megalakulásáról, amivel már tizennégy tagúvá bővült a szervezet, amely jelzi a nyugat-európai magyarság további erősödését. Kiemelték, hogy a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasai kilenc hónapon át dolgozhatnak a diaszpóra magyarságát segítve.

Autonómia-párbeszéd Szili közvetítésével

Hasznosnak, az erdélyi autonómia-törekvések összehangolása terén pedig előremutatónak nevezték a Szili Katalin miniszterelnöki megbízottal Kolozsvárt folytatott megbeszélésüket a romániai magyar politikai és társadalmi szervezetek képviselői. Az EMNP, EMNT, MPP, RMDSZ és SZNT vezető politikusai csütörtökön Magyarország kincses városi főkonzulátusának rendezvénytermében ültek tárgyalóasztalhoz az Országgyűlés volt elnökével. Szili Katalin március óta miniszterelnöki megbízottként járja a Kárpát-medence magyar lakta vidékeit, és segít az adott közösségeknek testre szabott autonómia-koncepciót kidolgozni, hiszen a különböző területeken más-más önrendelkezési formákra van szükség. Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető elnöke a Krónikának úgy nyilatkozott: bár az erdélyi pártok, szervezetek között bizalmatlanság áll fenn, jónak tartja, hogy külső közvetítéssel ki lehet beszélni az eltérő nézőpontokat. A tárgyalópartnerek egyetértettek abban, hogy az autonómia-koncepciók kidolgozása során olyan terminológiát kell használni, amely közelebb visz a tervezetek, de főképp az önrendelkezési törekvések elfogadtatásához. „Elhangzott például, hogy az önkormányzat kifejezést ne autoguvernareként fordítsuk románra, mert az kiveri a biztosítékot. Másrészt jogi értelemben azt is tisztázni kell, hogy az autonómia-tervezetek jelenleg alkotmányellenesek-e vagy sem Romániában” – jelentette ki Kovács. A lap megkérdezte az ügyvezető elnököt, mekkora esélyt lát arra, hogy az erdélyi magyar politikai alakulatok, nemzeti tanácsok – akár Szili Katalin közvetítésével – közös autonómia-tervezetet dolgozzanak ki és képviseljenek.

Szerinte először azt kell megvizsgálni, mekkora esély van egy ilyen koncepció elfogadtatására Bukarestben. „Akár naponta is be lehet nyújtani egy tervezetet a parlamentben, de jóváhagyásukra jelenleg ugyanakkora az esély. Szerintünk hasznosabb megvárni a pillanatot, amikor hajszálnyi esély ígérkezik az elfogadására, vagy legalább az erről szóló érdemi vita lefolytatására. Miközben most egy ilyen tervezet a parlamenti vitáig sem jutna el, megfelelő alkalomnak mutatkozik az alkotmánymódosításról, valamint a romániai régiók átalakításáról rendezendő vita” – nyilatkozta Kovács. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) többek között azért tartja fontosnak, hogy a magyar kormány megbízásából Szili Katalin egyfajta moderátori szerepet töltsön be az autonómiatörekvések összehangolása terén, mert az egyebek mellett erre hivatott Erdélyi Magyar Egyeztető Fórumot (EMEF) az elmúlt években nem sikerült összehívni. Sándor Krisztina, az EMNT ügyvezető elnöke elmondta, lát esélyt arra, hogy az erdélyi magyar politikai és társadalmi szervezetek a jövőben összehangolt, akár közös autonómiakoncepcióval rúkkoljanak elő; szerinte ilyen vonatkozásban jó hatással bír a magyar kormány közvetítő szerepe. Szili Katalin a tanácskozást követően elmondta, jó lehetőség mutatkozik arra, hogy „új időszámítás kezdődjék” az erdélyi magyar pártok és politikai szervezetek együttműködésében. Hozzátette, hogy az első „bizalomerősítő” találkozás után valamennyi fél szükségesnek tartotta a párbeszéd folytatását, hiszen az erdélyi politikai szervezetek képviselői maguk is érzékelték, hogy „kijegesedtek” az egymás közötti viszonyaik, és ezen változtatni kell. „Mindenki kifejezte: az a cél, hogy értsük egymást. Nem kell mindig ugyanazt az álláspontot képviselni, de meg kell keresni azokat a pontokat, amelyekben egyetértés van. Ahol pedig eltérnek a vélemények, ott lehet tárgyalni. Már az a tény is eredmény, hogy egy asztalhoz ültünk, és mindenki kifejezte a szándékát, hogy a párbeszédet a jövőben is folytatni kívánja” – jelentette ki a miniszterelnöki megbízott. Szili Katalin elmondta, arra készül, hogy Kárpátalján, Felvidéken és a Vajdaságban is hasonló egyeztetésekre hívja a magyar politikai szervezetek vezetőit.

Kelemen: javítani kell a magyar–román intézményes párbeszédet

Javítani kell az intézményes párbeszédet Magyarország és Románia között, mert a két állam közötti viszony romlása kihat az erdélyi magyarság életére – jelentette ki Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke szerdán Bukarestben. Elmondta, az erdélyi magyarság megérzi, amikor az államközi kapcsolatok nem jók: Romániában érezhetően megszorodtak a magyar közösség elleni kirohanások, adminisztratív intézkedések. Szerinte kapcsolatokat legalább a gazdasági, határ menti együttműködések szintjén javítani kell, hogy „létezzen intézményes párbeszéd, ha nem is a legmagasabb szinten”. Kelemen Hunor szerint folyamatban van a román államfő budapesti látogatásának előkészítése, és az RMDSZ azt várja, hogy „legalább államfői szintén a párbeszéd erősödjön”. A maszol.ro-nak adott interjúban Kelemen Hunor kifejtette: „az önkormányzati választásokon Székelyföldön lesz verseny a magyar jelöltek között. Az Erdélyi Magyar Néppárt bejelentette már, hogy

mindenhol külön indul. A versennyel az égvilágon semmi baj nincs, ha normális keretek között tudjuk tartani, és nem vezet esztelen egymásnak feszüléshez. Ezért merült fel az együttműködés lehetősége az MPP-vel bizonyos településeken. Az együttműködésnek különböző formái lehetségesek. El tudom képzelni, hogy lesz olyan település, ahol az RMDSZ-nek nem lesz esélyes jelöltje, és akkor valóban kérdés, hogy csak azért, hogy egymást és a közösséget szembeállítsuk, érdemes-e az RMDSZ-nek jelöltet állítani. Ez természetesen fordítva is érvényes.” A szövetségi elnök a levélszavazás romániai bevezetéséről is nyilatkozott: „Úgy látjuk, hogy a levélben történő szavazás feltételei Romániában nem adóttak, ezért nem támogatjuk ezt a törvényt. A parlamenti választások esetében a külföldön tartózkodó román állampolgárok szavazati joga biztosítva van. A már elfogadott, parlamenti választásokról szóló törvény egészen világosan fogalmaz: a szavazás regisztrációköteles, és nem levél útján, hanem szavazófülkében történik a határon túl élő román állampolgárok számára létrehozott szavazóközrzetekben. A regisztráltak számának függvényében annyi szavazóközrzetet hoznak létre külföldön, amennyi szükséges. Így már most sem kérdéses: aki külföldön él és szavazni akar, megteheti.” Kelemen Hunor szerint a levélben történő szavazást a Romániában élő román állampolgárok számára is biztosítani kellene, „hiszen ha csak a külföldön tartózkodóknak jár ez a jog, az országban élők pedig hátrányba kerülnek.” Az autonómia-tervezet kapcsán Kelemen Hunor hangsúlyozta: „A tervezetet azért dolgoztuk ki, hogy közvitára bocsássuk és parlamenti vita is legyen belőle. A benyújtás időpontja kizárólag taktikai kérdés. Olyan helyzetet nem szeretnék teremteni, hogy nem csak Romániában, hanem az európai politikában teljes egészében elszigetelődjünk és partnerek nélkül maradjunk, mert ez a célt nem segíti. Nem szeretném az, hogy beszoruljunk egy sarokba, és mi legyünk Vlagyimir Putyin nem tudom hányadik keze”.

A román külügyminisztert kéri az EMNP, hogy kezdeményezze a román-magyar alapszerződés módosítását

Levélben kérte Bogdan Aurescu román külügyminisztert az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP), hogy kezdeményezze a román-magyar alapszerződés módosítását. Minderről Szilágyi Zsolt EMNP-elnök számolt be egy csütörtöki kolozsvári sajtótájékoztatón. Elmondta, az Európára nehezedő migrációs nyomás miatt minden eddiginél nagyobb szükség van a térség országainak együttműködésére. Szerinte a román-magyar kapcsolatokban új bizalmi viszonyt kell kialakítani, ez pedig csak úgy lehetséges, ha a román kormány megváltoztatja Erdélyre és a magyarságra vonatkozó politikáját. Az EMNP szerint a kisebbségek kulturális autonómiához és területi autonómiához való jogát kellene beilleszteni a szerződésbe, és hivatkozni kellene azokra az ajánlásokra, amelyeket az Európa Tanács e tárgyban fogadott el az alapszerződés 1996-os aláírása óta. Szilágyi Zsolt szövetségi javaslatot is tett az alapszerződés kiegészítésére. Eszerint a dokumentumnak a kisebbségekre vonatkozó 15. paragrafusának a 2. bekezdését kellene

kiegészíteni azzal, hogy a kisebbségekhez tartozó személyeknek joguk van „a személyi elvű (kulturális) autonómia, illetve azokban a régiókban, ahol számbeli többséget alkotnak, a sajátos jogállású regionális autonómia közigazgatási intézményrendszerének létrehozására és az ország jogrendjébe való szerves beépítésére a pozitív európai gyakorlat szerint”. Az EMNP azt javasolja továbbá, hogy az alapszerződés mellékletében felsorolt nemzetközi dokumentumok sora egészüljön ki az Európa Tanács parlamenti közgyűlése által elfogadott két dokumentummal: a Gross-jelentésen alapuló 1334/2002-es, és a Kalmár-jelentésen alapuló 1995/2014-es ajánlással. Szilágyi Zsolt elmondta, azért fordult a kormány képviselőjéhez, mert úgy gondolják, az erdélyi magyarságot Románia kormányának kellene képviselnie a kétoldalú kapcsolatokban. A pártelnök hozzátette, a magyar kormányt nem kell erről meggyőzni; képviselői többször is kijelentették, hogy támogatják az erdélyi magyarság törekvéseit.

Bárdos: A felvidéki magyarság nincs jó szellemi kondícióban

A Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség (Csemadok) Országos Tanácsa Lezsák Sándornak, az Országgyűlés alelnökének a vendégeként szombaton és vasárnap Lakiteleken ülésezett. Bárdos Gyula, a Csemadok országos elnöke az MTI-nek elmondta: a magyar kormány támogatása nélkül a felvidéki magyarság legnagyobb társadalmi egyesülete nem tudna működni, mert Szlovákiában működési támogatást nem kapnak. Ezért is fontos, hogy a magyar kormány által támogatott kiemelt intézmények között szerepel az egyesület - tette hozzá. A Csemadoknak több mint 50 ezer tagja van. Néhány kivételtől eltekintve, minden olyan településen, ahol magyarok élnek, van szervezete - érzékeltette a szlovákiai magyarok szervezetének beágyazottságát a Felvidéken. A Csemadok programja a magyar nyelv és a hagyományok ápolását, a magyar nemzethez való tartozás erősítését jelenti, amely befogad minden felvidéki magyart - mondta. Fontosnak nevezte, hogy a szervezetben mindenki megtalálja a számítását. A Csemadok elnökének szavai szerint „a felvidéki magyarság nincs jó szellemi kondícióban”, összehasonlítva a Kárpát-medence máshol élő magyar közösségeivel. „A rendszerváltás után sem vagyunk mi, felvidéki magyarok a jelenlegi szlovákiai helyzet győztesei” - fogalmazott, hozzátéve: ezért nagy szükség van arra, hogy a civil közösség hatékonyan vegyen részt helyi és országos szinten is a közéletben. A szervezet célként fogalmazta meg, hogy a következő parlamenti választásokon a felvidéki magyarságnak hatékonyabb képviselete legyen a szlovák parlamentben - fűzte hozzá. A Csemadok elnöke közösségépítő erőnek nevezte, hogy „méltó helyen, az egykori lakiteleki találkozó szellemiségét tükröző” környezetben ülésezhetnek. Lakitelekről mindenki tudja, hogy mit jelent a rendszerváltozásban, mit jelent a Kárpát-medence magyarságának összekovácsolásában - jegyezte meg. Lezsák Sándor köszöntőjében ismertette a Lakiteleki Népfőiskola történetét. Elmondta, hogy a Kárpát-medencei magyar értékeket feltáró

program keretében a Felvidéken is megkezdődik a munka, amelyhez a Csemadok szakmai támogatására is számítanak.

Magyar iskolák tanévnyitója Kárpátalján

Amikor energikus képet sugároz magáról a magyar nemzet és állam a Kárpát-medencében, valamint Európában, akkor, mint idén is, Kárpátalján növekszik a magyar tannyelvű iskolákba beíratott tanulók száma – jelentette ki Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) elnöke szombaton Nagypaládon, a kárpátaljai magyar iskolák központi tanévnyitóján. A nagypaládi református templomban tartott ünnepségen elmondott beszédében Orosz Ildikó hangsúlyozta: a 2015-2016-os tanévben jelentősen, mintegy 400 fővel nőtt Kárpátalján a magyar iskolába járó diákok száma. Hasonló arányú növekedésre csak az 1990-es évek elején volt példa – tette hozzá. A KMPSZ elnöke negatív hatásúnak nevezte a kárpátaljai magyar tannyelvű oktatásra nézve, hogy sok szülő még mindig ukrán iskolába íratja be a gyermekét, főként a Nagyszőlősi járásban. Ezzel kapcsolatban kifejtette: a pedagógusszövetség álláspontja az, hogy az embernek az a nyelv és kultúra ad megbízható támaszt, amelybe beleszületett. Kedvezőtlen tendenciának mondta azt is, hogy elsősorban Beregszász környékéről a szülők a magyarországi települések iskoláiba viszik át gyermekeiket, így már mintegy kétezer általános és középiskolai diák tanul a határ túloldalán, ami arányaiban körülbelül megfelel a Kárpátalján magyar iskolákba járók több mint tíz százalékának. Orosz Ildikó hangsúlyozta, a magyar anyanyelvű oktatás mellett szól az a hatalmas méretű támogatás, amelyet az anyaország nyújt Kárpátaljának. A KMPSZ vezetője elmondta, hogy az ukrán állam továbbra sem biztosítja megfelelő mértékben a kárpátaljai magyarok anyanyelvű oktatáshoz való jogait, ezért a szakmai érdekvédelmi szervezet továbbra is határozottan ki fog állni azok maradéktalan érvényesítéséért. Orosz Ildikó arra biztatta a kárpátaljai magyar pedagógusokat, hogy a súlyos ukrainai helyzet ellenére tartsanak ki választott hivatásuk mellett. A tanévnyitót levélben köszöntő Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára egyebek között hangsúlyozta: a magyar kormány kiemelt figyelmet fordít a kárpátaljai magyar intézmények zavartalan működésének a támogatására, és folytatja a megkezdett támogatási programok finanszírozását. Elismeréssel szólt a kárpátaljai magyar oktatási és tehetséggondozó intézmények, valamint a KMPSZ megmaradást szolgáló tevékenységéről. A politikus köszönetét és nagyrabecsülését fejezte ki a kárpátaljai magyar pedagógusoknak áldásos és önfeláldozó munkájukért, a magyar kultúra és identitás átörökítése, megerősítése érdekében folytatott kitartó és fáradhatatlan küzdelmükért.

